

Navodila slovenskih škofov za velikonočne praznike 2020 v času epidemije COVID-19

Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov je 19. marca 2020 vsem škofom posredovala navodila in predloge za obhajanje bogoslužja v času epidemije COVID-19. Na osnovi omenjenega dokumenta so slovenski škofje ordinariji na 23. redni seji Stalnega sveta SŠK, ki je 24. marca 2020 potekala po videokonferenci, sprejeli naslednja navodila za obhajanje velikonočnih praznikov v Sloveniji v času epidemije:

Radijski misijon na Radiu Ognjišče

1. Škofje vabijo vernike, da v okviru priprave na velikonočne praznike spremljajo radijski misijon Radia Ognjišče, ki bo potekal od 29. marca do 4. aprila 2020.

Cvetna nedelja, 5. april 2020

1. Škofje bodo obhajali bogoslužje cvetne nedelje v svojih stolnicah brez navzočnosti ljudstva.

2. Župnik obhaja v zaprti župnijski cerkvi sveto mašo, če je mogoče ob 10.00 (ko je prenos svete maše iz mariborske stolnice), brez navzočnosti ljudstva in brez somaševanja. Pri bogoslužju prebere pasijon po Mateju. Župnik naj vernike povabi

k spremljanju svete maše po TV SLO 2 ob 10.00 oziroma k spremljanju spletnega prenosa iz župnijske cerkve.

3. Škofje določajo, da župnik opravi blagoslov zelenja v zaprti cerkvi brez navzočnosti vernikov. Verniki naj doma pripravijo zelenje (npr. zelenje z vrtov, butare) in ga blagoslovijo z blagoslovljeno vodo. Duhovniki blagoslovljenega zelenja ne smejo deliti vernikom ali jim ga na določenem mestu pustiti na razpolago, saj bi pri tem lahko prišlo do okužb oziroma širjenja epidemije.

4. Škofje vabijo vse vernike k ogledu tedenskega nagovora nadškofa Zoreta (TV SLO 1, predvidoma ob 11.30).

5. Duhovniki naj po spletu, e-pošti in socialnih omrežjih župljane povabijo k darovanju za mašne namene in vzdrževanje župnije z nakazili na bančni račun župnije. Dekani naj spodbudijo duhovnike, ki imajo zadostno število intencij, da jih posredujejo na škofijo oziroma tistim duhovnikom, ki jih nimajo. Če dekanija ne more poskrbeti za intencije, naj se duhovnik obrne na škofijskega ekonoma.

Veliki četrtek, 9. april 2020

1. Krizmena maša na veliki četrtek bo prestavljena na čas, ko se bodo razmere uredile. Vsaka škofija bo določila datum krizmene maše; takrat bodo duhovniki prejeli sveta olja.

2. Vsem župnikom (duhovnikom) se za ta dan izjemoma dovoljuje, da obhajajo večerno sveto mašo ob 18h v zaprti cerkvi brez udeležbe vernikov. Umivanje nog, že dano na izbiro, se opusti. Ob koncu svete maše se opusti procesijo z Najsvetejšim zakramentom. Najsvetejše se shrani v tabernakelj. Duhovniki, ki ne morejo obhajati svete maše, zmolijo večernice (prim. *Liturgia Horarum*). Župnik naj vernikom sporoči, kdaj bo obhajal večerno mašo, in jih povabi, da se mu pridružijo v duhu in zmolijo rožni venec za duhovne poklice oziroma preberejo pasijon po Janezu.

3. Škofje prosijo Radio Ognjišče in TV Exodus, da v svojem programu, v času svetega tridnevja, vernikom omogočita spremljanje neposrednega prenosa svete maše iz ene izmed cerkva, kjer imajo že postavljeno tehnično opremo. Vabijo jih, naj video oziroma avdio signal delijo z drugimi lokalnimi radii in televizijami oziroma naj se lokalne televizijske in radijske postaje obrnejo na lokalne župnike stolnic posameznih škofij za izvedbo prenosa bogoslužja.

4. Po večerni sveti maši zvonovi utihnejo .

Veliki petek, 10. april 2020

1. Škofje oziroma stolni župniki bodo v zaprtih stolnicah ob 18.00 brez navzočnosti vernikov opravili bogoslužje velikega petka.

2. Župnik (duhovnik) opravi bogoslužje velikega petka ob 18.00 sam in brez navzočnosti vernikov, v zaprti cerkvi, v najbolj osnovni in preprosti obliki (brez petja in prinašanja križa v procesiji). Pri obredu duhovniki izrečejo posebno prošnjo za bolnike, pokojne in tiste, ki se nahajajo v stanju preizkušnje (prim. *Missale Romanum*, str. 314, št. 13):

1. Nebeški Oče, tvoj Sin je z odrešilno smrtjo na križu prenovil človeštvo. Naj skrivnost preizkušnje utrjuje bolnike v veri, upanju in ljubezni.

2. Nebeški Oče, ti si naše zavetje v stiski. Naj pokojni pri tebi najdejo počitek, žalujoči pa tolažbo in upanje.

3. Nebeški Oče, tvoj Sin nas je s svojo smrtjo in vstajenjem odrešil. Stisko, ki jo trpimo, združi z daritvijo svojega Sina, da bomo rešeni preizkušnje.

3. Župnik naj vernike obvesti, da bo obred velikega petka obhajal ob 18.00, in jih povabi, da se mu v duhu pridružijo in zmolijo žalostni del rožnega venca oziroma molijo križev pot ob 15.00 (na Radiu Ognjišče). Prav tako jih povabi, da spremljajo križev pot papeža Frančiška (TV SLO 1 zvečer). Če obstaja možnost, naj duhovnik poskrbi za spletni prenos (npr. Facebook, Youtube itd.) obreda iz svoje cerkve. Ta dan naj prevladujeta sveta tihota in premišljanje Gospodovega trpljenja.

4. Na veliki petek se ne zvoni z zvonovi (do velikonočne vigilije).

5. Nabirka za Sveto deželo je prestavljena z velikega petka na praznik povišanja svetega Križa (14. september 2020).

Velika sobota, 11. april 2020

1. Blagoslov in delitev ognja letos odpade.

2. Škofje ordinariji določajo, da je zaradi epidemije veljaven blagoslov jedil po televiziji oz. radiu.

3. Škofje vabijo vse vernike, da pripravijo velikonočna jedila in se udeležijo televizijskega prenosa blagoslova velikonočnih jedil iz mariborske stolnice, ki bo na TV SLO 1 predvidoma ob 15.00 in 17.00.

4. Župniki (duhovniki) ob 15.00 opravijo blagoslov jedil iz zaprtih župnijskih cerkva brez navzočnosti vernikov za vso župnijo in za vse podružnice.

5. Verniki lahko doma sami spoštljivo blagoslovijo jedila.

Blagoslov velikonočnih jedil

1. Znamenje križa

2. Desetka rožnega venca

3. Božja beseda

Berilo iz pete Mojzesove knjige (Mz 8, 2-3).

Mojzes je govoril izvoljenemu ljudstvu: Spominjaj se vsega pota, po katerem te je Gospod, tvoj Bog, teh štirideset let vodil po puščavi, da bi te ponižal in preskusil, da bi spoznal, kaj je v tvojem srcu, ali boš spolnjeval njegove zapovedi ali ne. Poniževal te je in te stradal, potem pa hranil z mano, ki je nisi poznal in je niso poznali tvoji očetje, da bi ti pokazal, da človek ne živi samo od kruha; kajti človek živi od vsega, kar nastaja po Gospodovih ustih.

Iz svetega evangelija po Janezu (Jn 6,47-51).

Resnično, resnično, povem vam: Kdor veruje vame, ima večno življenje. Jaz sem kruh življenja. Vasi očetje so v puščavi jedli mano in so umrli. To je kruh, ki prihaja iz nebes, da kdor od njega je, ne umrje. Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Če kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj. Kruh pa, ki ga bom dal jaz, je moje meso za življenje sveta.

4. Blagoslovna molitev velikonočnih jedil (po možnosti z blagoslovljeno vodo)

Molimo. Bog, naš Oče, od tebe so vse dobrine, od tebe je vse, kar smo in kar imamo. Blagoslovi te jedi in nas nauči, da bomo v tvojih darovih gledali tvojo neskončno ljubezen. Vsi, ki jih bomo uživali, naj se veselimo telesnega in dušnega zdravja. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

6. Škofje bodo velikonočno vigilijo obhajali v zaprtih stolnicah ob 20.00, brez udeležbe ljudstva.

7. Duhovniki velikonočno vigilijo opravijo ob 20.00 sami zgolj v zaprtih župnijskih cerkvah. Na začetku se opusti začetek vigilije ali lucernarij, prižiganje ognja. Takoj

se prižge svečo. Procesijo se opusti, nato pa mašnik izreče velikonočno oznanilo (*Exsúltet*). Sledi besedno bogoslužje. Pri krstnem bogoslužju se samo obnovijo krstne obljube (prim. *Missale Romanum*, str. 371, št. 55). Sledi evharistično bogoslužje. Duhovnik, ki se na noben način ne more udeležiti obhajanja velikonočnega bdenja v cerkvi, zmoli opravilo bogoslužnega branja za velikonočno nedeljo (prim. *Liturgia Horarum*).

8. Župnik naj vernike seznaní, da bo ob 20.00 obhajal velikonočno vigilio, in jih povabi, naj se mu v duhu pridružijo. Če obstaja možnost, naj duhovnik poskrbi za spletni prenos obreda velikonočne vigilije iz svoje cerkve. Verniki so povabljeni, da spremljajo obred s prižganimi svečami v svojih domovih.

9. Škofje ordinariji bodo določili, kako se obhaja velikonočna vigilijska v ženskih skupnostih posvečenega in apostolskega življenja.

10. Vstajenjske procesije letos odpadejo.

11. Župniki (duhovniki) naj vernike po elektronskih oznanilih in župnijskih spletnih straneh povabijo k ogledu velikonočne poslanice slovenskih škofov, ki bo na TV SLO 1 na veliko soboto zvečer (poslanico bo predstavil škof msgr. dr. Jurij Bizjak).

12. Zvonovi po velikonočni vigiliji lahko spet zvonijo.

Velika noč, 12. april 2020

1. Škofje vabijo vse vernike (družine) v Sloveniji, da se ob 8.00 zberejo na velikonočnem zajtrku in zmolijo naslednjo molitev:

Blagoslov velikonočnega zajtrka

Znamenje križa.

Oče naš.

Molimo. Nebeški Oče, blagoslovi ta velikonočni zajtrk. Naj nas velikonočni prazniki tako prenovijo, da bomo vedno bolj hrepeneli po duhovni hrani ter jo našli v tvoji besedi in sveti evharistični skrivnosti. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Župniki ob 8.00 zvonijo z vsemi zvonovi kot vabilo k zajtrku in v znamenje velikonočnega praznika.

2. Škofje bodo ob 10.00 v svojih zaprtih stolnicah darovali velikonočno sveto mašo brez navzočnosti vernikov.

3. Župniki (duhovniki) darujejo velikonočno mašo sami v svojih zaprtih župnijskih cerkvah brez udeležbe vernikov in brez somaševanja. Župnik naj obvesti župljane, kdaj bo obhajal sveto mašo, in jih povabi, naj se mu v duhu pridružijo. Če obstaja možnost, duhovnik poskrbi za spletni prenos vstajenske svete maše iz svoje cerkve.

4. Škofje vabijo vse vernike, da spremljajo prenos velikonočne svete maše iz mariborske stolnice (TV SLO 2 ob 10.00).

5. Škofje vabijo vse vernike k ogledu tedenskega nagovora nadškofa Zoreta (TV SLO 1, predvidoma ob 11.35).

6. Škofje vabijo vse duhovnike, redovnike in redovnice ter vernike, da spremljajo prenos papeževega blagoslova *Urbi et Orbi*, ki bo predvidoma ob 12.00 na TV SLO 1.

7. Župniki (duhovniki) naj po spletu, e-pošti in socialnih omrežjih povabijo župljane k darovanju za mašne intencije in za vzdrževanje župnije z nakazilom na bančni račun župnije.

Velikonočni ponedeljek, 13. aprila 2020

1. Škofje oziroma stolni župniki bodo v svojih zaprtih stolnicah darovali sveto mašo brez navzočnosti vernikov.

2. Duhovnik obhaja sveto mašo sam in brez navzočnosti vernikov v zaprti cerkvi. Če je to mogoče, izvede spletni prenos svete maše.

3. Na velikonočni ponedeljek naj se odpovedo obiski (t. i. Emavs), da se prepreči nevarnost širjenja epidemije.

Bela nedelja oziroma nedelja Božjega usmiljenja, 19. april 2020

1. Škofje oziroma stolni župniki bodo v svojih zaprtih stolnicah opravili sveto mašo brez navzočnosti vernikov.

2. Duhovnik opravi sveto mašo sam in brez navzočnosti vernikov v zaprti cerkvi. Če je to mogoče, izvede spletni prenos svete maše.
3. Škofje vabijo vse vernike, da spremljajo prenos svete maše iz mariborske stolnice (TV SLO 2 ob 10.00).
4. Škofje vabijo vse vernike k ogledu tedenskega nagovora nadškofa Zoreta (TV SLO 1, predvidoma ob 11.30).
5. Duhovniki naj po spletu, e-pošti in socialnih omrežjih povabijo župljane k darovanju za vzdrževanje župnije z nakazilom na bančni račun župnije.

Spovedovanje v postnem in velikonočnem času

1. Škofje vabijo vse vernike, da v letošnjem postnem in velikonočnem času, ko je zaradi izrednih razmer onemogočen prejem zakramenta svete spovedi, v srcu obudijo iskreno kesanje ter zmolijo kesanje (*Moj Bog, žal mi je ...*). »Kesanje morajo navdihovati nagibi, ki izhajajo iz vere« (KKC 1492). Papež Frančišek je med jutranjo sveto mašo 20. marca 2020 v kapeli doma sv. Marte v Vatikanu med pridigo spregovoril o odpuščanju grehov, ko vernik ne more prejeti zakramenta svete spovedi: *Vem, da greste mnogi izmed vas ob veliki noči k spovedi, da bi se ponovno srečali z Bogom. Vendar pa mi bodo mnogi rekli: »Oče, kje lahko najdem duhovnika, spovednika, ker ne smem iti od doma? In jaz se želim spraviti z Gospodom, želim, da me On objame, da me moj Očka objame ... Kaj naj storim, če ne najdem duhovnikov?« Stori to, kar pravi Katekizem. Zelo jasno je: če ne najdeš duhovnika, da bi se spovedal, se pogovori z Bogom, on je tvoj Oče, povej mu resnico: »Gospod, zakuhal sem to, to in to ... Oprosti mi.« In prosi ga odpuščanja z vsem srcem, z molitvijo kesanja in mu obljubi: »Kasneje se bom spovedal, vendar zdaj mi odpusti.« In takoj se boš vrnil v Božjo milost. Če v bližini ni duhovnika, lahko sam pristopiš k Božjemu odpuščanju, kakor nas uči Katekizem. Pomislite: to je pravi trenutek, to je primeren trenutek. Dobro opravljena molitev kesanja – tako bo naša duša postala bela kot sneg.^[1] Kadar kesanje prihaja iz ljubezni do Boga, ljubljenega nad vse, se imenuje »popolno kesanje« (kesanje iz ljubezni). Takšno kesanje odpušča male grehe. Če vsebuje trdni sklep čim prej pristopiti k zakramentalni spovedi, doseže tudi odpuščanje smrtnih grehov (KKC 1452).*
2. Škofje določajo, da duhovniki zaradi nevarnosti širjenja okužb vernikom ne smejo podeljevati zakramenta sprave.
3. Spoved po telefonu oziroma spletu ni veljavna.

4. V primeru, ko zdravstvene ustanove (bolnišnice), dom upokojencev oziroma civilna zaščita zagotovijo zaščitno opremo duhovniku, lahko ta vernikom (bolnikom) v smrtni nevarnosti podeli zakrament bolniškega maziljenja, ki odpusti vse grehe.

5. Škofje določajo, da glede na trenutne razmere še ne veljajo pogoji za podelitev dovoljenja duhovnikom za skupno odvezo. Če bi v posameznem kraju prišlo do izrazitega povečanja števila okuženih, se lahko lokalni župnik obrne na krajevnega škofa in ga prosi za dovoljenje za podelitev skupne odveze.

Dar posebnih odpustkov okuženim s COVID-19, družinskim članom, zdravstvenim delavcem in vsem, ki skrbijo za bolnike

1. Apostolska penitenciarija je 19. marca 2020 izdala dekret, s katerim podeljujejo vernikom poseben odpustek. Da bi mogli vsi, ki trpijo zaradi Covid-19, prav v skrivnosti tega trpljenja ponovno odkriti »odrešujoče Kristusovo trpljenje« (prav tam, št. 30), Apostolska penitenciarija *ex auctoritate Summi Pontificis* v zaupanju v besedo Kristusa Gospoda in z duhom vere, upoštevajoč trenutno epidemijo, ki se širi, ter da bi zaživel v luči osebnega spreobrnjenja, podeljuje dar odpustkov pod sledečimi pogoji. Popolni odpustek se podeli vernikom s koronavirusom, ki se po odredbi zdravstvenih oblasti nahajajo v karanteni v bolnišnicah ali na svojih domovih, če so v stanju nenavezanosti na kakršen koli greh in so po komunikacijskih sredstvih duhovno navzoči pri obhajanju svete maše, molitvi rožnega venca, križevem potu ali pri drugih oblikah pobožnosti ali če vsaj zmolijo vero, očenaš in se v molitvi pobožno obrnejo k blaženi Devici Mariji ter to preizkušnjo v duhu vere v Boga in ljubezni darujejo bratom in sestram z željo, da bi izpolnili običajne pogoje (zakramentalno spoved, sveto obhajilo in molitev po namenu svetega očeta), čim bo to mogoče. Zdravstveni delavci, družinski člani in tisti, ki se po zgledu usmiljenega Samarijana izpostavljajo tveganju okužbe ter pomagajo obolelim za koronavirusom v skladu z besedami božjega Odrešenika: »Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da dá življenje za svoje prijatelje« (Jn 15,13), bodo na enak način deležni daru popolnega odpustka pod istimi pogoji. Poleg tega Apostolska penitenciarija ob enakih pogojih ob trenutni svetovni epidemiji voljno podeljuje popolni odpustek tudi tistim vernikom, ki obišejo ali počastijo Najsvetejši zakrament ali vsaj pol ure berejo Sveto pismo ali zmolijo rožni venec, križev pot ali rožni venec Božjega usmiljenja, da bi po posredovanju vsemogočnega Boga prenehala epidemija, v olajšanje vseh okuženih in za večno zveličanje vseh, ki jih je Gospod že poklical k sebi. Cerkev moli za tiste, ki ne morejo prejeti zakramenta bolniškega maziljenja in svete popotnice, in izroča Božjemu usmiljenju vse in vsakogar v moči občestva svetnikov ter podeljuje verniku popolni odpustek v trenutku smrti pod pogojem, da je pravilno pripravljen in da je običajno za časa življenja molil kakšno molitev (v tem primeru nadomesti Cerkev tri običajne zahtevane pogoje). Za prejem tega odpustka

je priporočljivo, da ima vernik pri sebi razpelo ali križ (prim. *Enchiridion indulgentiarum*, števil. 12).

Zvonjenje

1. Škofje določajo, da duhovniki zvonijo ob običajnih urah tako med tednom kot ob nedeljah in praznikih. Vernikom naj sporočijo, da se zvoni v priprošnjo Mariji za konec epidemije. Župniki vsak ponedeljek z zvonjenjem ob 20.00 vabijo vernike k molitvi, ki je povezana z molitvijo škofov na Radiu Ognjišče. Verniki ta dan prižgejo sveče na oknih v znamenje solidarnosti z vsemi žrtvami epidemije. Župniki naj vernike o tem predhodno obvestijo.

Verouk in svete birme

1. V skladu z *Izrednimi navodili slovenskih škofov za preprečevanje širjenja COVID-19* je verouk do preklica odpovedan. Kateheti naj tam, kjer je to mogoče, organizirajo verouk na daljavo (po spletu).

2. Škofje so prestavili birme na čas, ko bodo odpravljeni ukrepi za omejevanje epidemije in ko bodo birmanci ustrezno pripravljene. Krajevni škofje bodo duhovnikom pravočasno posredovali navodila o birmah.

Zaradi resnosti trenutka in izrednih razmer, ki so nastale ob epidemiji, naj duhovniki vedno mašujejo spoštljivo in dostojanstveno ob upoštevanju liturgičnih opravil. Mašujejo naj v zaprti cerkvi oziroma kapeli, da se prepreči zbiranje vernikov oziroma zmanjša možnost širjenja epidemije. Naj bo v letošnjih praznikih več prostora in časa namenjenega sveti tihoti, ki nas nagovarja bolj kot poplava nepremišljenih besed: »Brez tihote Bog izgine v hrupu. Če svet ne bo ponovno odkril tihote, je izgubljen. Potem se zemlja pogreza v nič« (kard. Robert Sarah, *Moč tihote*).

Škofje vabijo vernike, da po svojih zmožnostih darujejo svete maše in podprejo svoje duhovnike s prostovoljnimi darovi, ki jih lahko nakažejo na bančni račun župnije ali osebno izročijo po prenehanju epidemije. Vse duhovnike in vernike vabijo, da redno spremljajo spletno stran www.katoliska-cerkev.si ter spletno stran svoje škofije in župnije.

Škofje poudarjajo, da še vedno veljajo vse določbe, vsebovane v *Izrednih navodilih slovenskih škofov za preprečevanje širjenja COVID-19*, ki so jih škofje ordinariji sprejeli 12. marca 2020. Duhovniki, redovniki in redovnice ter verniki naj odločno

uresničujejo državna navodila za preprečevanje epidemije ter ohranitev svojega zdravja in zdravja bližnjih.

Msgr. Stanislav Zore, ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK

Msgr. Alojzij Cvikel, mariborski nadškof metropolit in podpredsednik SŠK

Msgr. dr. Jurij Bizjak, koprski škof

Msgr. dr. Peter Štumpf, murskosoboški škof

Msgr. Andrej Glavan, novomeški škof

Gospod Rok Metličar, škofijski upravitelj Škofije Celje